СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 30. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ЛЮТОГО 1951. No. 30. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 6, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ВЕДУТЬСЯ ПЕРЕГОВОРИ ЗА ПОКІНЧЕННЯ ЗАЛІЗНИЧОГО СТРАЙКУ

Ню Йорк, 5 лютого. — Страйк залізничих стрілочників перемінився в повний нелад на залізничих шляхах до тієї міри, що загрожує правильному транспортовому рухові країни. Стрілочники, вдаючи хворих, покидають працю, внаслідок чого не можна пускати в рух залізничі потяги, не наражуючи їх на катастрофу. За найновішими вістями, оприлюдненими в год. 5 ранку, всі залізничі підприємства, які довозять працівників до Ню Йорку, застановили місцеві потяги і яких 135,000 робітників не будуть могти дістатися залізницями до своїх місць праці. Омнібуси, авта і трамваї не всилі подолати несподіваному навалові подорожних і відмовляються їх приймати. Пошта не приймає пакунків, а на двірцях в Ню Йорку лежить 65,000 мішків з листовою поштою, невиекспідіюваних до місць призначення внаслідок обмеження кількости залізничих потягів.

З Вашингтону наспіли вісти, що там ведуться переговори усіх чотирьох великих залізничих юній, що їх називають „братствами," з федеральними посередниками для наладнання усіх непорозумінь залізничих робітників та службовиків, хоч на ділі неавторизований страйк обняв тільки стрілочників. Ще в суботу наватрував Білий Дім оцей страйк як неправильний і викликаний у злій вірі, бо всупереч підписаним запевненням юнії вагонових службовиків з грудня 1950 р., що робітники, включаючи й стрілочників, стануть до праці підчас переговорів, які юнія мала викінчити. Переговори не дали досі належних вислідів, хоч деякі страйкуючі робітники вертаються до праці.

ПРОТИ СКОРОЧУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ СТУДІЙ

Кембриджь, Масс. — Президенти сьоми провідних університетів на Сході заявили спільно, що вони не плянують скорочення університетських студій на три роки серед теперішніх відносин. Їхній речник сказав, що вони порозумівалися телефонічно і обговорювали справу з усіх боків, а деякі з них їздили на педагогічні наради до Вашингтону. Університет Гарвард згодився перший проголосити вислід нарад, а з ним погодилися такі університети чи каледжі: Бравн, Колумбія, Технологічний Інституву Массачуссетс, Прінстон, Вуфтс і Єйл. В оповістці сказано, що Злучені Держави не зайняті ґльобальною війною ані не зв'язані тотальною мобілізацією.

ВОЄННІ ПРИПАСИ ВАРТОСТИ ПОНАД ВІСІМ БІЛІОНІВ

Вашингтон. — Піврічний звіт Муніційної Ради департаменту оборони, пересланий Конґресові, вказує на потребу мати готовими воєнних матеріялів вартости $8,870,000,000. Це є зріст на $3,786,000,000 вимог, які доставив уряд перед роком. Збільшену потребу мотивує рада досвідом в Корейській війні, як теж новим світовим положенням. Зі звіту виходить, що уряд мав на складі в останнім півроці 1950 р. стратегічних матеріялів вартости $2,719,000,000, одначе була тож використана готівка на закупнонових у висоті $2,195,000,000.

● **Марія Сріца, колишня прімадонна віденської опери,** виступить в Метрополитен Опері в Ню Йорку в ролі Розалінди, в опері Йогана Штравса „Фледермаус". Сріца має 62 роки, останній раз виступала в Ню Йорку в 1932 р.

Америка приготовляється на нову советську акцію в Европі

Франкфурт, Німеччина, 5. лютого. — Злучені Держави Америки інтензивно приготовляються на зустріч нової советської акції в Европі, що під дипломатичним оглядом плянується, правдоподібно, на найближчу зустріч міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, та головним об'єктом якої буде Німеччина, тим разом проблема її „об'єднання". На це є багато познак, включно з цілком певно інспірованою Кремлем акцією східно-німецького „премієра". Ґротеволя. Все це буде предметом нарад американських амбасадорів зі європейських країн, що почнуться сьогодні у Франкфурті і триватимуть чотири дні, при чому завтра продовжуватимуться в Бонн, після завтра в Берліні і закінчаться в четвер знову в Франкфурті. В нарадах бере участь теж представник державного департаменту. Хоча ці наради називаються „рутиновими", — проте не скривається, що в теперішньому положенні вони мають окреме значення, — бо злучені Держави хотіли б бути вповні приготовані, не тільки військово, але й дипломатично, на кожну евентуальність, перед якою їх поставить Совєтський Союз. Загально сподіються, що тепер остаточно прийде на чергу советського імперіялізму власне Німеччина та що Москва застосує в тому випадку всю свою хитрість, щоби якнайменшим риском якнайбільше добитись. — Припускається, що тепер головним аргументом советської агресивної політики в Европі буде „об'єднання Німеччини", що Совєти готові піти навіть на „далекойдучі компроміси", щоб тільки того об'єднання добитися і то з двох головних причин: 1. Не допустити, щоби Західна Німеччина була використана під будь-яким оглядом для скріплення західної оборони і 2. В „об'єднаній" Німеччині можна буде далеко легше повторити стару комуністичну практику щодо захоплення влади і дим самим підпорядкувати цілу країну советській контролі.

СЕНАТОРИ ЗА ШВИДКУ БУДОВУ МОРСЬКОГО ШЛЯХУ РІКОЮ СВ. ЛАВРЕНТІЯ

Вашингтон. — Боротьба за будову морського шляху рікою св. Лаврентія вступила в нову фазу, коли 23 сенатори, як демократи так і республіканці, зголосили резолюцію, яка уповажнює уряд почати здійснення цього проєкту. Він потрібний для оборонних цілей і його підтримують секретарі Ачесон і Маршал. Переслухання в сенатській комісії почнеться 14 лютого. Резолюція оперта на договорі між Злученими Державами й Канадою з 1941 р.

СЕН. ТЕФТ ЗА ВИЯСНЕННЯ ВИСИЛКИ ВІЙСЬКА ДО ЕВРОПИ

Вашингтон, 4 лютого. — У своїй промові по радіо й телевізії останньої п'ятниці ген. Двайт Д. Айзенгавер сказав між ін., що допомога Европі, подана Америкою для її оборони, є водночас справою забезпеки Злучених Держав і тому треба скласти якусь „гнучкість" в уповажненні для президента при висилці сухопутної армії й повітряних сил до Европи. З уваги на таку заяву, яка вказує на якісь конкретні пляни адміністрації, сенатор Роберт А. Тефт заявив, що без огляду на добре враження, яке зробила промова Айзенгавера, президент Труман повинен предявити Конґресові всі умови, які він думає заключити з европейськими країнами про можливу висилку американських військ для оборони західної Европи. Хоч ген. Айзенгавер не згадав, начеб то пороблено якісь умови, то треба заключати, що адміністрація плянує заключити такі умови і їх обговорює і нема сумніву, що президент їх підпише. З уваги на те, треба наперед подбати, щоб Конґрес був повідомлений про ці пляни, а тоді зможе вирішити, чи відношення американських військ до кількости европейських військ, організованої для оборони від большевицької аґресії, є вдоволяюче. Інший республіканець, сен. Гері П. Кейн, подає плян признання якогось відсоткового числа американської армії в порівнянні з европейською, одначе противиться встановленню точного числа.

СПРАВА НАРОДНОГО ДОМУ НА „ПРОСФОРІ" ХОРУ "ДУМКА"

Ню Йорк. — Справа Українського Народного Дому в Ню Йорку знову виринула, цим разом на „Просфорі" хору „Думка", що відбулася минулої суботи в Бетговен Гол та яку треба вважати без сумніву за одну з найкращих товариських імпрез. Справу Народного Дому видвигнув в своїй петичній промові ред. Роман Купчинський, стверджуючи, що українці в Ню Йорку видають кожного року приблизно 40,000 долярів на винайм різних заль на свої імпрези, але свого власного дому „традиційно" не можуть побудувати, хоча їх мають всі довколишні малі громади. Ред. Купчинський при цій нагоді дав виклик оо. Василиянам. — Протоігумен о. Марків, що благословив просфору, виклик прийняв, заявляючи, що дім, який служив би всім народнім потребам, є після нової катедри св. Юра і школи, третім з черги в будівельних плянах оо. Василіян, якщо тільки загал громадянства ці пляни відповідно піддержить. Хор „Думка", відомий вже зі своїх репрезентативних виступів не тільки перед українцями, але й перед американцями та з цілим рядом нових репрезентативних культурних імпрез в пляні, — влаштував цим разом традиційну „Просфору", що зібрала поверх 600 осіб добірної публіки з усіх прошарків громадянства, включно з тут народженою генерацією. Д-р Б. Карпевич, відкриваючи програму імпрези, з'ясував коротко цілі хору „Думка", що поклав собі за завдання продовжувати традицію та цею могутньою українською культурною зброєю, українською піснею, здобувати американський світ для української справи. — Пані Л. Крушельницька схвилювала всіх прекрасною деклямацією „Різдв'яного вечора" Б. Лепкого. Ред. Р. Купчинський в питомий йому поетично-образовий спосіб говорив про традицію та її значення, заторкуючи при цьому й таку важливу для української громади справу, як необхідність репрезентативного Українського Народного Дому в цій метрополії. Хор „Думка", під проводом свого молодого диригента І. Соневицького, — відспівав Кашубинського-Недільського „Дзвони дзвонять", Людкевича-Недільського „Бог Предвічний", Нижанківського „Вселенная веселися", Д. Котка „Нова рада стала" і Т. Купчинського „Не плач Рахиле" з баритоновим сольом Романа Левицького.

Посвячення Просфори доверршив, при співучасті хору, о. протоігумен М. Марків, виголошуючи опісля патріотичну промову. Після спільної просфори до пізна була забава, якою проводив ред. Л. Лепкий.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ВОРОЖИЙ СПРОТИВ В КОРЕЇ

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ НАСТУПИ І ПРОТИНАСТУПИ З ОБОХ БОКІВ. — ЧЕРГОВА АКЦІЯ АЛІЯНТСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

Токіо, 5. лютого. — На корейському фронті від побережжя Жовтого моря до замерзлої ріки Гаан продовжувалися вчора запеклі бої з наступами і протинаступами з обох боків, хоча ініціятива все ще була в руках аліянтів. Стверджується, що спротив ворога, головно на підступах до міста Сеул, помітно збільшився. На цьому фронті поодинокі стартегічні позиції по кілька разів переходили з рук до рук, а в деяких випадках знову приходило до рукопашних боїв. Вночі, в загравах пожеж та під сильним прикриттям артилерії, ворог три рази пробував наступати на північ від Сувон, але за кожним разом був відбитий з великими втратами для нього. Атаки заломилися під вогнем аліянтської артилерії та кулеметів. На всіх інших ділянках фронту аліянти продовжували зі змінливим щастям „обмежений наступ", що його почали одинадцять днів тому. Під час вчорашніх боїв аліянтський фронт пересунувся пересічно ще одну милю на північ. Стверджується, що комуністичні втрати впродовж попереднього тижня тільки в сухопутній акції виносили приблизно 1,000 вояків денно, але впродовж одної тільки минулої п'ятниці комуністи втратили 6,000 вояків. Вміжчасі, сильні з'єднання аліятської фльоти продовжували свою акцію на західно-корейському побережжі. Об'єктом цеї акції, в якій взяло участь два крейсери, — кілька нищильників та цілий ряд менших кораблів, був знову Інчон, морський порт колишньої столиці Сеул. Знову окремо згадується у фронтових повідомленнях завзяття і велику боєздатність турецьких військ. Тільки малий контакт з ворогом був на східному секторі фронту.

ДАЛЬШИЙ РОЗКЛАД КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В ІТАЛІЇ

Рим, 5 лютого. — Тут стверджується, що розклад комуністичної партії в Італії з кожним днем збільшується і поширюється та є далеко серіознішим, як це початково можна було здогадуватися. Розклад почав практично проявлятися, як з партії виступило двох її лідерів, заступників секретарів з провінції Реґіо Емілія, що досі вважалася головним комуністичним бастіоном. Для доказу, що виступ лідерів не мав впливу на саму партію, її центральне керівництво було проголосило на сьогодні генеральний страйк, але в останній хвилині його відкликано, побоюючись компромітації та дальшого розвалу, якщо страйк не поведеться. Стверджується, що розклад починає проявлятися вже теж в інших провінціях та в організаціях, що були опановані комуністами, включно з колишніми партизанами. Боротьба ведеться на тому самому тлі, на якому прийшло до „схизми" Тіта в Югославії, бо збунтовані італійські лідери виступили теж проти абсолютного послуху Москві та заявили, що на випадок агресії вони оборонятимуть свою країну, без огляду на те, звідки та агресія наступить.

ПЛЄВЕН ВЕРНУВСЯ ДО ПАРИЖА

Париж, 5 лютого. — Французький премієр Плєвен вернувся вчора зі своїх офіціяльних відвідин в Злучених Державах і Канаді та висловив переконання, що його країна може завжди розраховувати на двох своїх могутніх американських приятелів. „Я вернувся з переконанням, що Францію розуміють, що її зусилля оцінюють, що вона не є осамітнена та що вона може рахувати на своїх могутніх приятелів" — заявив премієр після свого повороту.

ПРОТИ-КОМУНІСТИЧНІ РЕЙДИ КИТАЙСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Тайпеї, Формоза, 5. лютого. Місцеві пресові агенції повідомляють про нове оживлення національно-партизанської акції проти червоних на китайському континенті. Під час партизанського рейду на Пінґянґ, на південь від Шанхаю, партизани „зліквідували" поверх 300 большевиків, а 260 червоних вояків перейшло на бік партизанів.

НОВІ АТОМОВІ ВИБУХИ ЗАПОВІДЖЕНІ У ЛАС ВЕҐАС

Лас Веґас, у стейті Невада. — Мешканці цієї місцевости, яких наполохав останній вибух атомової зброї, переведений у п'ятницю минулого тижня з уваги на найбільше з усіх дотеперішніх потрясень, дістали повідомлення від Комісії Атомової Енергії, що „прийде ще новий вибух в недалекому майбутньому". Їм сказано, що вони мають триматися осторонь від вікон досвіта. Влада не сказала, коли буде нова проба з атомовою зброєю, яка буде зроблена у віддалі 70 миль на півночі звідси, одначе сказано загально: „Починаючи від 4 лютого, жителі Лас Веґас і інших сусідних околиць мають поробити відповідні забезпечення в згаданому часі кожного дня і притримуватися їх так довго, доки не прийде повідомлення, що ціла визка досвідів уже покінчена". Кожен з дотеперішніх вибухів, які переведено в днях 27 січня, 28 січня, 1 лютого і 2 лютого, відбувся в год. 5:45 ранку. Останній вибух був насильніший, бо внаслідок його були порозбивані шиби у великих вікнах. Саме тому появилась осторога не стояти близько вікон раннім ранком.

ДОПОМОГА УНРАДІ ПРЕДМЕТОМ УКРАЇНСЬКОГО ВІЧА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, 5. лютого. — Вчорашньої неділі тут відбулося в Беттовен Гол Українське віче, що було зорганізоване під гаслом „Украіна в боротьбі за волю" неспрецизованим ближче Комітетом Українських Демократичних Організацій Ню Йорку" та головним предметом якого була справа піддержки і допомоги Українській Національній Раді та Українському Державному Центрові на вигнанні в Західній Европі. Віче відкрив і ним проводив д-р Кость Паньківський. Промовцями виступали: проф. М. Смолянський, що говорив про Україну під большевицькою окупацією, д-р Я. Зозуля, що з'ясовував участь української іміґрації з ЗДА у визвольних змаганнях, та С. Дембицький з доповіддю „я був в Державнім Центрі". Заповіджена доповідь ред. І. Кедрина-Рудницького про боротьбу за Українську Державність в минулому і сучасному не відбулася з огляду на недугу доповідача. Всі промовці підкреслювали необхідність моральної і матеріяльної допомоги для УНРади, та говорили про організацію цеї допомоги, стверджуючи, що вона не тільки не йде з розріз з діяльністю УККомітету, але навпаки, доповнює її. Приявних на вічу около 400 осіб. Ухвалено відповідні резолюції.

ДЮЇ ПЕРЕДБАЧУЄ НАПАД СОВЄТІВ НА ЕВРОПУ І ЯПОНІЮ

Ню Йорк. — Губ. Томас Е. Дюї помістив в тижневику „Коліср'с Віклі" статтю, у якій твердить, що Совєти вже готові напасти на Німеччину, Японію й Югославію. Він взиває Злучені Держави приспішити програму озброєння і показати наші зусилля для „запевнення безпеки вільній Азії". Для забезпеки Европи він дораджує поставити 120 дивізій під командою об'єднаної Европи. „Росія готова зробити передостанній крок для завоювання світу цим, що захопить для себе промисловий талант і ресурси Німеччини, а теж цілу Японію" — пише Дюї. Захопивши таку промислову силу, Сталін не буде вже боятися американської промислової потуги і зможе зробити останній крок для завоювання світу, твердить Дюї.

БРИТАНІЯ ПЕРЕМІНЮТЄЬСЯ В КРАЇНУ ВЕҐЕТАРІЯНЦІВ

Лондон, 5 лютого. — Сьогодні в Британії входить в силу дальше зменшення приділів м'яса до одної восьмої частини того, що кожний британець їв пересічно перед війною. Стверджується, що після десять років пайкування м'яса, Британія, що завжди була відома як найбільший споживач м'яса, головно воловини, поступово перемінюється в країну веґетеріянців, з обов'язковою яринною дієтою. Вправді, міністер прохарчування заявив, що це вже було останнє зменшення м'ясних приділів, але існує загальне переконання, що „веґетаризація" країни протовжуватиметься, якщо уряд в найближчому часі не договориться з Арґентиною щодо цін та не відновить свого договору на закуп арґентинського скоту.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ПРЕД'ЯВИВ ПЛЯН НА ДЕСЯТЬ БІЛІОНІВ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — У спеціяльнім посланні до Конґресу, переданім у п'ятницю 2 лютого, през. Труман виявив свою програму оподаткування громадян без потреби затягання нових позичок, щоб оплачувати біжучі видатки на озброєння. Загальна сума нового надзвичайного податку має досягнути $10,000,000,000. Він обіймає три роди податків, а саме особисто-доходовий податок у висоті чотири біліони, має бути вибраний від поодиноких осіб; три біліони має прийти з приходів підприємств, а три біліони від родажу люксусових предметів. Крім цих десять біліонів має ще бути пізніше наложений інший надзвичайний податок у висоті шість біліонів, а може й більше. Це залежатиме від військових потреб. Новий податок не натрапив досі на засадничу опозицію конґресменів, тільки плян поділу на дві частині викликав подекуди неґодування. Появилася критика, що адміністрація не має ясного пляну потреб країни, коли тільки „латає" видатки час від часу.

В АМЕРИЦІ

● **Тиждень Ю. С. О.** проголосив посадник міста Ню Йорку від понеділка. Упродовж цього часу Ню Йорк має дати $1,380,000 на втримання осередків „Юнайдет Сервис Орґанізейшен" для хвилевої розваги вояків, які переїздять через місто до своїх військових частин.

● **Після нападу з повітря не вільно буде їздити приватними автами** в місті Ню Йорку. Такий розпорядок видав директор цивільної оборони Артур В. Валандер.

● **Вісім дітей вмерло від надмірного вживання табличок Антигістаміну** проти перестуди. Це подає Журнал Американського Медичного Товариства для остороги.

● **Звільнили з іміграційної станції** на Еллис Айленд Романа Кутиловського, голову польського корабельного підприємства Ґдиня Америка Лайн. Його затримали 23 грудня після повороту з Польщі корабля Ватори, яким утік комуніст Гергард Айслер.

Д-Р ОСІНЧУК ПЕРЕВИБРАНИЙ ГОЛОВОЮ ЛІКАРСЬКОГО Т-ВА

Ню Йорк, 5. лютого. — Вчора тут відбулися в приміщенні Л. М. Клюбу чергові звичайні збори Українського Лікарського Товариства Америки, на яких головою Т-ва через аклямацію знову перевибрано д-ра Романа Осінчука. В зборах взяло участь 89 лікарів та запрошених гостей. До нової Управи Т-ва вибрано: Д-р Р. Осінчук, голова; д-р Гарасим, д-р Баран і д-р Сочинський, — заст. голови; д-р Рогозинський, секретар; — д-р Лепський, касієр. — Члени Управи: д-р Оришкевич, д-р Орловський і д-р Коренець. Контрольна Комісія: д-р Макарушка, д-р Воробець і д-р Олесіюк. Суд і Верифікаційна Комісія: д-р Восвідка, д-р Пелехович, д-р Дмитрюк і д-р Косенко. Стверджено, добрий розвиток Т-ва в минулому та намічено пляни дальшої праці.

● **Іван Годяк повернувся з Ню Йорку до Голівуд** з своєю жінкою Анною. Він буде грати ролю прокуратора в новій фільмі під заг. „Нарід проти О'Гара".

„ЗНИК" КОЛИШНІЙ КОМУНО-ЧЕСЬКИЙ МІНІСТЕР КЛЕМЕНТІС

Прага, 5. лютого. — Вчора тут повідомлено, що колишній комуно-чеський міністер закордонних справ, д-р Владімір Клементіс, „зник" разом зі своєю дружиною зі столиці Чехословаччини і припускається, що він втік закордон. Клементіс був іменований міністром закордонних справ в 1948 році після „самогубства" Яна Масарика, але перед десяти місяцями його „звільнено" з того посту під закидом „буржуазного націоналізму". Клементіс з жінкою „зник" зі свого дому в понеділок минулого тижня і його дім тепер обложений сильним кордоном таємної поліції, з чого робиться висновок, що він не був заарештований. На тему його зникнення кружляє багато всіляких леґенд, що держать у великому напруженні місцеву публичну опінію. Клементіс був активним членом комуністичної партії і в останньому працював в краєвому будівельному банку.

В СВІТІ

● **17,000 австралійських вутлекопів** почали страйк, протестуючи проти урядової заборони страйків.

● **Совєтське управління берлінської залізниці** сильно обмежило рух між Берліном і Потсдамом.

● **Еспанська преса гостро критикує** закон МекКаррана за заборону в'їзду до Америки еспанським фалянґістам.

● **Найбільша в історії останніх** 50 років сарана навістила прибережжі з Перським заливом провінції Ірану.

● **В Британії підготовляється в** усіх портах страйк. Уряд вважає, що страйковою підготовкою керують комуністи.

● **Збільшено вдвоє податок від** землі в Єгипті. Гроші мають бути використані на переведення соціяльних реформ.

СВОБОДА SVOBODA
українській щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АЙЗЕНГАВЕР ПРО МИР І ОЗБРОЄННЯ

„Конструктивний оптимізм" — так схарактеризував французький премієр, Рене Плевен, завваги ген. Двайта Д. Айзенгавера, виявлені ним в Европі в розмовах з державними мужами, чи в публичних промовах на тему організування оборони західних демократій та християнської цивілізації. Такий самий оптимізм пробивався теж з його промов, виголошених в Америці, головно з промови, яку він виголосив у Вашингтоні до сенаторів і членів палати репрезентантів. Це був звіт з його подорожі до Европи, як команданта збройних сил країн, обнятих Атлантійським Пактом. Звіт цей, як підкреслює Джеймс Рестон, зробив на сенаторів і конґресменів особливе враження, але головно тому, бо вони відчули, що хоч ген. Айзенгавер говорив про Европу та Північно-Атлантійський Договір, його першою журбою була — забезпека його власної країни, Злучених Держав. Тільки така людина могла теж переконати сенаторів і конґресменів, що зі західною Европою не є так зле, як це останніми місяцями говорено та що вона таки не дала себе залякати совєтській пропаганді і ніяк не думає про якусь капітуляцію перед совєтською „непереможною" силою. Західна Европа, казав Айзенгавер, набрала віри у вищість своєї сили; як їй сьогодні щось бракує, то не ентузіязму і охоти боронити себе перед нападом, а тільки — зброї.

Таке треба було комусь сказати Америці, але це могла зробити тільки людина, якій американський нарід міг би повірити. Якраз ген. Айзенгавер є такою особою. Тому саме його слова матимуть негайні позитивні наслідки. Західна Европа дістане скоро цілком певно більше зброї, а навіть і більше американського війська.

Айзенгавер говорив як людина, що працює тільки для миру. Як такий, він переконав сенаторів і конґресменів, що Америка й західно-европейські країни мусять бути якнайскорше готові на такий випадок, який може спричинити нову світову війну. Воєнне поготівля конечне для добра Америки, для оборони її ідеалів та її способу життя, говорив Айзенгавер, накреслюючи при тому докладніше, які є основні американські свободи. Як приклад, що думають про подібні речі в Европі, навів він малу Норвегію, де йому заявили, що краще усім загинути, як погодитись з думкою чужої окупації, під чим — очевидно, розуміли російську окупацію.

Дуже замітне в промові ген. Айзенгавера було те, що він клав меншу вагу на гармати і бомби, а більше на моральний бік, на те, що доходить до глибини людського серця і каже людині жертвувати своїм життям. Ген. Айзенгавер заявив, що якраз такої моралі не бракує демократичним країнам і в цьому їх найбільша сила і гарантія їхньої перемоги.

З цього, що розповів ген. Айзенгавер сенаторам і конгресменам, мається враження, що у відношенні до диктатур по боці демократій є рішуча перевага, і то під кожним оглядом. Але, щоб цю перевагу вдержати, треба буде поносити довгий час величезні тягарі, бо — як казав ген. Айзенгавер — такий стан, який тепер існує, може тривати 20 і 30 років, і в тому часі ніхто не знатиме, в якому дні і в якій годині захочеться комуністичним диктаторам дати притоку до нової війни. Ціна за мир є дуже дорога і вимагатиме великих жертв від кожної одиниці й від цілої нації, але „тотальна війна" була б трагедією, можливо навіть самогубством нашої цивілізації", твердив Айзенгавер, — підкреслюючи щераз, що його місія — мир, а не війна.

Невдовілля поза залізною заслоною

За відомостями, переданими вашинґтонським департаментом стейту, совєтська влада посилила протиамерикаську пропаґанду на своїх землях. Насувається здогад, чи кремлівські диктатори не пробують у такий спосіб відвернути увагу невдоволеного населення від внутрішнього положення. До того такі способи старі як світ.

Американська обсерваційна станиця у Відні дуже надається для провірки таких здогадів і тому кореспонденти американських газет обильно з неї користають. Так напр. звісний з давніших добрих спостережень Ричард Маврер, який перебуває у наддунайській столиці, приходить до висновку, що невдовілля населення в країнах совєтських сателітів дійшло до таких розмірів, що евентуальна п'ята колона поза Залізною Заслоною має далеко більші вигляди на успіх ніж здавна підготовані комуністичні п'яті колони в Західних країнах.

На підставі свіжо наспівших інформацій невдовілля проти совєтської влади росте на велику скалю в Чехословаччині, в Польщі, Угорщині, Болгарії, Румунії. Опозиція проти влади не обмежується до колишніх „куркулів" і „буржуїв", але обняла майже усе селянство східної Европи і обхоплює великі маси робітництва. Деякі спостерегачі, опираючися на вістках утікачів з-поза Залізної Заслони, твердить, що невдовілля охоплює 80-90 відсотків під-совєтського населення, повертаючи його в приязнь до вільного — західного світу.

Опір проти комунізму,назагал, є ще пасивний і незорганізований, хоч вибухають і явні бунти в деяких місцевостях, а це дуже знаменна проява в совєтських відносинах. Що існує Українська Повстанська Армія, яка має прихильників у Польщі й Словаччині, це ствердженний факт. Так само в гористих околицях Румунії бували випадки чинного спротиву, коли урядові агенти приходили забирати збіжжя й м'ясо. З селянами тримають потайки й робітники, які вже розуміють, що їх затягнено підступом під комуністичну владу обіцянками звільнення від давніших панів або поділом панських мастків між „робочий народ". Тепер кожен бачить, що це був обман, бо ніде в жадній країні, яка опинилася під Совєтами, положення не тільки не стало кращим, але ще й безмежно погіршилося.

Болгарія це колишня країна дрібних землевласників. Тому комуністична колективізація не має там успіху. В Румунії до березня 1949 р. позбавлено яких 17,000 селян їхньої землі і тому там приходить до завзятого спротиву. Польща ледви чи надається на колективізаційні ескперіменти, бо там головне населення селянське, і обіймає 15,000,000 душ. В Угорщині ґрунт під земельні реформи був пригожий з уваги на великі панські землі, одначе минулої весни опір селян був такий завзятий, що треба було колективізацію стримати.

Релігійне переслідування стає таке загальне, що вже влада не має як його закривати, як це видно з останніх процесів проти церковних достойників у Чехословаччині й Польщі.

Совєтська влада пробує рятуватися перед наслідками зростаючого невдовілля цим, що відділює одну сателітську країну від другої, заводить паспортовий примус і не дозволяє на подорожування по тих країнах. Це пізнати хоч би з того, що американському послові в Румунії заборонили виїздити поза смугу 18 миль від Букарешту, а опісля це саме повторилося і в Будапешті, отже в країнах, які межують зі собою. Видко, що совєтська влада хоче щось затаїти перед закордонними представниками, коли не дозволяє їм заглянути поза столицю.

Віктор Приходько

Ще про об'єднання і Державний Центр

В цих днях „Свобода" принесла цікаву і змістовну статтю генерал-хорунжого б. Армії У. Н. Р. О. Вишнівського, під заголовком — „Об'єднання і Державний Центр". У статті згадано про речі, над якими уже багато дискутувалося, але які у нас, на жаль, ще й сьогодні є актуальні, а саме — про те, яку шкоду національній справі завдає брак об'єднання і як воно нам необхідне, коли хочемо справді осягнути наш національний ідеал.

Стаття є яскравим виразом тих думок і переконань, якими жили і живуть передовсім учасники наших визвольних змагань, що наочно бачили Українську Державу і розуміють, що значить для держави і в боротьбі за державність єдиний, сильний політичний Центр.

Під цим оглядом до статті нічого не можна додати, але ми дозволяємо собі використати появу її для уточнення деяких понять та для висловлення на зачеплену тему деяких міркувань. А саме, у випадках розмов про догодження чи зговір наших політичних партій, політичних організацій чи взагалі політичних чинників, у нас часто вживається слово „об'єднання". І, на великий жаль, уже це саме слово викликає несмак, нехіть і розтіч. — Що, я, націоналіст чи революціонер, буду об'єднуватись з якимись недобитками — соціялістами та ще й підлягати їм? Або: що таке „об'єднання"? Це-ж скука, нудьга, міщанська „згода в семействі". Це — жадної нової думки, мертве тупцяння на місці, жадного поступу наперед. І ось, „во славу Україні", проголошується окремий центр, відрубний осередок, який має своєю головною „роботою" поборювати той інший центр. І в такій роботі, з тими чи іншими варіяціями, минають літа, ба, десятки літ, а справа України все ще на тому самому місці.

Правда, певні провідники добре знають, що термін „об'єднання", як його вживають українці, зовсім не означає підлеглости одної ідеології, партії чи групи іншій, як також не означає одної „програми" чи „напряму", але їм буває вигідно з чисто особистих чи інших мотивів так, власне, трактувати перед своєю масою справу і це трактування, на жаль, безкритично примінюється.

У зв'язку з цим, від певного часу рекомендується вживати термін не „об'єднання", що відштовхує людей і сіє неясність, а термін „порозуміння", „договорення".

— Яке порозуміння, з приводу чого, для чого?. — І тоді відповідається: „порозуміння" на ґрунті державних конечностей", „догодження" в справі тих чи інших важливих політичних справ, акцій, кроків. Отже це означає: вашої ідеології, програми і психології ніхто не рушає, не насилує, але оскільки всі ми, українці, хочемо своєї держави, то мусимо час до часу догодитись в справі певних „державних конечностей", — себто того, без чого не можна виборотти й держави: революційна акція, пропаганда, закордонна політика, фінанси і т. д.

Довелося нам довший час жити у Чехословаччині, — в той період, поки вона була вільною демократичною державою. Що-ж ми там бачили? Існувало там кільканадцять партій, далеко більше, ніж у нас: аґрарна, робітнича, заг.-національна, інтеліґентська, клерикальна і т. д. Всі вони видавали свої часописи і кожда група воювала за свої інтереси і нападала чи критикувала іншу, що та, мовляв, іґнорує чи не розуміє тих чи інших інтересів. Часто критика була дуже гостра, кожна партія мала своїх видатних талановитих лідерів, публіцистів і т. д. Але одночасно Чехословацька Республіка мала свій парлямент, де полагоджувались передовсім оті „загально-державні конечности", напр. — як велика має бути армія, скільки часу мають служити рекрути, які мають бути податки, яка має бути закордонна політика, хто має бути президентом. Отже представники окремих груп часом дуже гостро дебатували, навіть лаялись, але, в бігу спорів, справа з'ясовувалась і парлямент більшістю голосів виносив ту чи іншу постанову. — Ця постанова ставала державним законом і уже була обов'язкова для всіх — для всіх партій, організацій, для цілої держави. Отже, що відбувалось у парляменті? — Догодження на ґрунті „державних конечностей". — Хоч Чехословаччина була молода держава, але кожний чеський політик і кожний „седляк" (селянин) розумів, що не може бути в одній державі двох президентів, двох армій чи двох закордонних політик і тому свято додержувався того, що стало законом.

Це поміж іншим, дуже сприяло також великому розвитку й розцвіту держави, бо парлямент, ухваливши закони, настановляв міністрів, а ті вже мали обов'язок виконувати своє діло. То-ж політики роз'їздились і далі займались своїми справами і навіть далі дебатували по газетах з приводу тих чи інших питань, але держава не стояла на місці: будувались залізниці, розвивалось шкільництво, розростався промисл, підписувались торговельні та державні договори. А політичні лідери та члени парляменту тим часом ініціювали нові поліпшення та проєктували нові закони і так, з року на рік, маленька Чехословацька Держава поступала все наперед, обертаючись у зразково упорядковану, опливаючу благобутом країну.

Але хіба тільки Чехословаччина? Наша еміґрація жила й по інших европейських державах і бачила теж саме: єдиний державний центр, єдине керівництво на тлі демократичного устрою. І всі держави, навіть така заостала Румунія, поступала наперед.

І, властиво, те, що ми говоримо нині, є цілком відомі речі, так-би мовити, азбучні іспити. Між тим, якраз ці істини у нас ще й досі не сприймаються і ще й досі їх треба доводити і то — в певних колах, — без великої надії на успіх...

На великий жаль, розміри газетної статті не дають можливости проаналізувати глибше ще явище. Все-ж, загально взявши, у нас українців воно є наслідком відсутности державного досвіду, державного виховання, а у деяких провідників — державного інстинкту. Звичайно, всі наші „окремі центри" створюються нібито з ідейних міркувань: мовляв, старий центр поганий, — я створю кращий. Але основна хиба тут в тому, як цілком справедливо підкреслює ген. О. Вишнівський, що творці змішують самий центр і людей в центрі. І замість реформувати, підсилити, змінити старий, — вони творять новий, доки прихильники нового не розчаруються в ньому і почнуть творити „ще новіший".

Між тим, чого вчить нас всесвітня історія? В різних державах відбувалися й відбуваються великі реформи, основні зміни державного устрою, навіть криваві революції й палацові револьти, але все це робилось і робиться лише в середині і навколо освічених традицією і правом державних центрів і традиційних осідків державної влади, що символізують цю владу. Щоб не ділялось в Англії, Франції, Америці, Росії, але все це буде — Букінгемський Палац, Версай, Білий

(Продовження на стор. 3-тій)

Важлива подія — в Ірані

Департамент стейту дав до зрозуміння, що він дуже вдоволений з того, що сталося тепер в Ірані ,а саме зі заяви володаря цеї країни про поділ своїх величезних земельних посілостей між голодне на землю населення, хоч і за заплатою.

Ця задумана земельна реформа є дуже знаменною подією. Тому саме звернули на неї увагу в цілому світі. Коли ж йдеться про Америку, то зараз піднялись різні голоси, щоб навязати з цею країною тісніші звязки та прийти їй з допомогою. Що ці зв'язки не були останніми роками добрі, пізнати хочби по довгім зволіканні з допомогою для Ірану в часі голоду (1948-50). Іран не діставав теж й іншої допомоги, яку діставали з Америки різні країни на зброєння і оборону перед совєтською загрозою, хоч якраз Іран виставлений з цього боку на найбільшу небезпеку. Це тому, що урядові чинники постійно домагались спершу переведення в Ірані певних реформ і від цього узалежнювали допомогу в подібний спосіб, як це було з допомогою китайському націоналістичному урядові.

Вашинґтонські урядові кола повитали тепер радісно аграрну реформу, яку започаткував іранський шах, бо переконані, що його слідом підуть певно теж й інші великі землевласники. Це важливе, бо як так станеться, то цею реформою ослабиться московсько-комуністичну пропаганду в Ірані, що його Кремль доконче хотів би втягнути в сферу своїх впливів і зробити з нього свого сателіта.

Іран славний зі своїх нафтових піль. Коли б Москві вдалося його загарбати хочби тільки при допомозі своїх п'ятих колон, себто внутрішніми переворотами, то це мало б для Совєтів надзвичайно велике значення на випадок війни з демократіями. Наразі Кремль не відважився б на одверту агресію. Зате міг би дійти до своєї цілі підпольною роботою і аґітацією, яка грала б на людській нужді. Власниками землі й земельних багатств є в Ірані біля 300 родин. Вже це одно є знаменитим матеріялом для совєтської пропаґанди. Як бачимо, іранський шах це зрозумів і започаткував реформу, яку вже давно треба було перевести, але яка ще тепер може багато помогти і охоронити Іран перед внутрішньою революцією і переходом до совєтських сателітів, над чим Москва від давна так ревно працює. Очевидно, що Москва хотіла б користуватись земельними багатствами Ірану для своїх імперіялістичних цілей, а не для добра іранського населення. Та біда, що населення приходить часто до пізнання цеї правди, як уже запізно і як комуністична влада вже всадовилась в країні. Іран, виходило б витягнув відповідну науку з гіркого досвіду інших та почав боротьбу проти лиха ще заки воно його цілком не обезсилило.

Д-Р В. ҐАЛАН

ЗУАДК в Дії

9)

Союз Українських Воєнних Інвалідів веде тепер працю в таких напрямках: Творення збірних індивідуальних варстатів праці. Придбання фондів на періодичну допомогу в харчах, одязі і грошах для загалу членства і їх родин. Паралельно таку саму працю веде ЗУАДК. Акцію для придбання сталого фонду „Українського Інваліда" для признання рент тим, які їх не одержують від німецького уряду. Культурну і моральну опіку для інвалідів по лікарнях і таборах. Допомога в еміґрації, в тіснім порозумінні з ЗУАДК-ом.

Ясно, що ЗУАДКомітет мусить докласти всіх зусиль, щоби цим подвійним і найтяжчим жертвам війни запевнити всю можливу тільки допомогу. І це одне з наших головних завдань на майбутнє.

Українці в Бельгії і Франції. Для доповнення даних про теперішній стан української скитальщини в Европі необхідно згадати теж про українців поза Німеччиною і Австрією.

Бельгія: Значне число наших робітників виїхало ще 1947 року перед ухвалою ДП — закону до Бельгії на працю в копальнях вугілля на дворічний контракт. Цей виїзд не вважав ніхто за постійне переселення, але за спосіб чесного зарібку на своє життя.

По ухваленню ДП-закону, ДП-Комісія вважала наших людей в Бельгії за постійно переселених і більше на них не звертала уваги. В часі моїх відвідин в американському консуляті в Парижі й Брукселі, я зустрів там більш ліберальну інтерпретацію ДП-закону.

В самій Бельгії, за звітами наших допомогових Комітетів, є тепер понад 7 тисяч людей, які бажали б виїхати до інших країн, зокрема до ЗДА.

Представник ІРО в Бельгії, князь Гекл, заявив, що ІРО видасть всім бажаючим виїхати з Бельгії посвідки на „Legal Political Protection", що дало б змогу людям еміґрувати далі, але на власний кошт. Як ІРО так і амбасада наставали на створення власного представництва в Бельгії для допомогової і переселенчої акції. Під теперішню пору в Бельгії є дві організації, які ведуть працю серед нашої еміґрації. Це „Український Допомоговий Комітет" й „Союз Українців у Бельгії", які постійно ведуть між собою завзяту боротьбу на політичному ґрунті. Розподілом харчів ЗУАД Комітету, висиланих до Бельгії через КАРЕ заряджував дотепер УДК. З уваги одначе на те, що ця організація прийняла більш партійний характер, справу розподілу Каре-пакетів мусить розглянути екзекутива ЗУАДК-у та поставити допомогову акцію в Бельгії на чисто гуманітарну площину.

Організаційне життя нашої еміґрації в Бельгії в повному занепаді, бо тільки дуже мале число еміґрантів належить до обидвох вище згаданих організацій. Церква вдержується тільки завдяки видатній допомозі ОО. Редемптористів. Еміґрація в Бельгії не є самовистачальна і це треба мати на увазі. Факт, що тільки невелика кількість наших людей належить тут до українських організацій, свідчить про нездорові відносини. На всякий випадок відкриття нашого бюра в Бельгії дала б багатьом людям змогу виїхати з тої країни та піднести допомогову акцію на ту висоту, на якій вона все повинна стояти, а саме — допомога **потребуючим**, без уваги на їх релігійну чи політичну приналежність.

Франція. У Франції поселилося теж досить значне число наших людей. І як у кожній країні, одним живеться краще, іншим гірше. На загал наша еміґрація у Франції ні краща ні гірша від інших країн і має ту саму головну рису: тільки мала кількість людей бере участь у громадському житті, хоч у Франції є тепер аж три тижневики та багато різних громадських установ.

Найбільш активною орґанізацією є „Товариство Бувших Вояків Української Армії", головою якого є генерал Удовиченко. Це Товариство є і вояцьке, бо аполітичне, і дійсно братське, бо несе гуманітарну допомогу своїм членам.

Генерал Удовиченко є своїми думками найбільш радикальним серед наших европейців інтелектуалом і військовиком. Займається фермерством і садівництвом в малих розмірах, але це дає йому підставу до незалежного життя. Його квартира, це маленька французька фермерська хатка, розбита в часі війни. Генерал не тільки живе там, але й працює над військовими справами. Окрім того виховує троє сиріт. Не дивно, що Товариство під його проводом перейняте тими демократичними засадами і веде військову працю в злуці з „Союзом Французьких Ветеранів". Це Товариство є теж зацікавлене в тому, щоб дім ЗУДАК-у в Парижі був справді народним домом. В цій справі управа Військового Товариства пришле свої проєкти чи пропозиції екзекутиві ЗУАДК-у.

До найкращих моїх споминів, винесених з Парижу, є зустріч з панею Петлюровою, дружиною сл. п. Головного Отамана. Не зважаючи на старший вік та важкі переживання, пані Петлюрова, це справді гідна репрезентантка українського жіноцтва. Незвичайно чутлива, прекрасно орієнтується в українських та світових справах — знає усіх визначних українських діячів і їх добрі та слабкі сторінки, і на всі людські недомагання має свою лагідну усмішку і вибачливість. Найбільшим своїм завданням вважає поставити памятник на гробі сл. п. Отамана та своєї доні. На мій запит, чи не хотіла б предати привіт українському жіноцтву в Америці, вона погодилась та жартівливо додала: „Прошу передати привіт та заклик до жіноцтва, щоб згідливо працювали, тільки чи послухають вони мене".

Як дуже скромна є ця жінка, свідчить хочби той факт, що вона досі не має своєї знимки.

Для мене була це справді дуже радісна хвилина, коли я від імени ЗУАДК-у та з доручення його Екзекутиви міг зробити зарядження, щоб від імені американських українців забезпечити їй життя. Пані Петлюра зовсім втратила слух і я дав доручення купити їй слухавку.

Єдиний в живих адмірал української фльоти Савченко-Більський живе теж в домі ЗУАДКу в Парижі. Не хочу тут розказувати, як він опинився в цьому домі, бо це національний скандал, стверджу тільки, що коли б не ЗУДАК та Військове Товариство, то цей адмірал тинявся б сьогодні по вулицях Парижу. І знову від імени ЗУДАК-у та українсько - американського громадянства я міг поробити заходи, щоб хоч частинно влекшити йому життя.

В домі ЗУДАК-у приміщений теж хоч часово голова Української Академії Наук, проф. Д. Дорошенко, який недавно вернувся з Канади.

На цьому одначе не кінець, бо перед ЗКАК-ом, як перед єдиною українською гуманітарною установою, стоять ще більші завдання допомоги сотням а то й тисячам визначних українських людей з т. зв. „Гард Кор-у".

Увечері 8 листопада я був на засіданні Громадської Опіки, яка розділює харчові пачки прислані ЗУАДК-ом до Парижу. В приявності представників Військового Товариства, Союзу Українок, Студентської Громади, Робітничої Організації та Сестер Служебниць розділено 70 харчових пачок ЗУДАК-у між потребуючих українців у Франції. Збори вів ред. Р. Голіян під загальною кермою голови Громадської Опіки інж. С. Созонтова. Треба признати, що розподіл допомоги у Франції стоїть багато краще, як у багатьох інших краях Европи. Це треба завдячувати власне голові Громадської Опіки інж. Созонтову, який вкладає сам величезні фонди на допомогу і як від нікого матеріяльно незалежний може вести таку працю без якогобудь політичного впливу.

Дім ЗУАДК-у в Парижі і харчова допомога у Франції, це дві великі речі, якими може похвалитися американсько-український загал, який своїми пожертвами збудував ЗУАДК.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Федір Крапка

Ловці Ді-Пістських душ

.1)

Недавньо в Монтреалі червоними холуями, були порозсилані, на адреси нових іміґрантів, совєтські агіт-брошурки про репатрійовану молодь, і в котрих закликалось бувшу совєтську молодь вертатись на „родіну". Не цікаво було б псувати папір з приводу цієї агітки, але за таку „послугу" варто дещо сказати, як червовірям в Канаді й ЗДА так і совєтським сатрапам з МВД та показати те, чого вони недобачили фактично.

Одне діло писати різні теревені до тих, хто ніколи не був і не бачив СССР, — а друга справа звертатись до бувших совєтських громадян, котрі знають совєтську дійсність не гірше самих них. А так, як в даному разі, „товарищам" приходиться тяжко повертатись з правдивою дійсністю, то доводиться не дуже вихвалятись, а побільше навертати на крокодилячі сльози. Та щоб в той спосіб „розчулити" котрогось з бувших сов. громадян і заманити в свою пастку — МВД.

Отже: Я як один з тих „щасливців", про котрих так „родіна" подбала, аж тут, хочу заперечити тій брехні заманчивій, самими фактами дійсности.

В даному разі наводитиму дослівні цитати зі згаданої брошури, а додатки будуть мої власні..

Большевики, знаючи добре найболючіше місце українців, починають (щоб завоювати спочатку душу), заграватн на історичній боротьбі, за волю й незалежність, суверенної Національної Української Держави, а тому й починають, ось так:

„Товарищу, друже, співвітчизнику!

Золота, врожайна пора на Україні. Яблуні, знемагаючи від надсильної ваги, гнуться до землі, сади рясніють плодами, склади й засіки вщерть повні зерна, а воно все пливе і пливе золотою рікою. Залізничними магістралями, ріками, степовими шляхами течуть потоки зерна, бірзульських, сквирських і херсонських кавунів, винограду, що вистиг на плантаціях України — країни достатку й родючості. Україна! Земля дідів та батьків, полита їх кров'ю, прославлена мужністю і доблестю предків наших. Мов хижі круки, нападали на ласі землі України злі й зажерливі недруги, щоб розтяти й розклювати їх, щоб гордих і волелюбних українців зробити своїми рабами. Роки, десятиріччя, віки на священних і родючих землях бились за незалежність сини народу. Віками Україну з її багатствами грабували і пригнічували імперіялісти численних країн. Віками український народ, скутий російським царизмом та австро-угорською монархією, був на становищі напівколонії, позбавлений вільного національного розвитку, нидів під ярмом чужоземців, під ярмом російських, польських і українських (?, — також чужоземці? — Ф. К.) поміщиків. По чумацьких шляхах, полтавських степах, чернігівських селах линув стогін народний. У зоряні ночі, в зимові завірюхи змучений і голодний землероб, мов клятву промовляв слова Заповіту:

... Кайдани порвіте
і вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Не злим тихим словом.

Це заповів своєму народові геніяльний Кобзар-революціонер-демократ Т. Г. Шевченко".
(Сторінки — 3 і 4)

Добре. Але пригляньмося ж де знаходять розв'язку української вікової кривди большевики?

Цитати:

„Союзом незламним республіки вільні
Навік об'єднала Великая Русь . . ."
(Гимн СССР)

„. . . Україно, прекрасна і сильна, —
В Радянськім Союзі ти щастя знайшла, . .
. . . Нам завжди у битвах за долю народу
був другом і братом російський народ, . ."
(Гимн УССР)
(Сторінки 1 і 2).

„Тільки радянська революція в Росії відкрила шлях до відродження українського народу . . . з допомогою **великого російського народу . . .**

У вогні та бурі Великого Жовтня знайшов український народ свободу і незалежність, під зорею радянської влади здійснив мрію про створення суверенної і демократичної держави і зайняв своє видатне місце в братній сім'ї народів СССР." (Стор. — 4).

Ще раз: „Але знову на допомогу (Україні) прийшла дружба народів СССР і насамперед великого російського народу". (Стор. — 5).

„Свою непереможність Радянська Україна завдячує тому, що вона є складовою (а не вільною — Ф. К.), і невід'ємною (?) частиною СССР і разом з **великим російським народом . . .** будує нове життя. Без такої єдности немислиме (он, воно що?! — Ф. К.) існування України . . ." (Стор. 10)

„Завдяки допомозі **російського народу . . .** з відсталої країни . . . (М. С. Хрущов)". (Стор. — 10).

І більше: „Століттями боровся український народ за своє соціяльне і національне визволення. В цій героїчній боротьбі він завжди відчував неоціниму й безкорисливу (?) допомогу **великого російського народу.**

. . . Завдяки **великому російському народові,** здійснилась мрія українського народу про національне воз'єднання".
(Стор. — 11).

Як бачимо, „великий російський народ" зі своєю дружбою" так вчепився до тієї України, як вош до кожуха; всупереч всьому тому, як сказано напочатку, що віками український народ був скутий російським царизмом та нидів під ярмом російських поміщиків — (росіян).

Отже, вкінці-кінців, для українського народу ще й сьогодні ненастала жадна зміна; — це ми бачили, знаємо і про це саме і пишуть самі большевики.

Далі: Щоб заохотити на поворот українську молодь — вигнанців, большевики вдаряють на принаду: чар української природи, обіцяють молоді далі вчитися, стипендію, помешкання і т. д., але потім і натрапляють на грузькі місця дійсности:

„Земля України — це земля невичерпаних покладів вугілля, руди, нафти, природного пального газу, марганцю, кварцитів, фосфориту, каоліну, граніту, лабрадориту, базальту, земля родючості, велика житниця. Індустріяльна Україна після Росії — найбільша держава в Европі.

Київ — столиця України. Місто заводів і фабрик, інститутів і театрів, садів і парків, рідкісних пам'ятників давнини й чудесних зразків сучасности (? — хіба що статуй „мудрого" Сталіна — Ф. К.).

Товаришу, друже, співвітчизнику!

Як би ти побачив, який багатий і гарний твій Київ (тому нас так всі й „люблять" — Ф. К.), де зеленим морем розкинулись сади й парки, а нові красені-будинки ховаються в тіні густих лип та каштанів, який казковий куток збудували кияни (без порад „мудрого" і допомоги великого російського народу — Ф. К.) на схилі сивого Дніпра — величезний зелений театр.

Якби ти побачив, як міріядами вогнів спалахує вночі Дніпро, вздовж берегів якого простяглися асфальтовані набережні, якби пройшов рідними зулицями, сповненими ароматів вересня — велику і невимовну радість відчув би ти у своєму серці. Ти б відчув подих Батьківщини. Без цього справжня людина не може знати радості, не може любити життя". (Стор. 7, 8).

І як доказ показують, як П. Ісаєнко, повернувшись на „родіну", виявляє бажання вчитися далі, але, знаючи совєтську дійсність, вагається. І власне тут те „але" вилазить наверх:

„ — Була б я дуже рада, щоб прийняли, — сказала Ісаєнко.

— Чому ж не приймуть? — здивувалися присутні.

— Адже ж всіх репатріованих посилатимуть у Сибір, в тайгу — ліс рубати . . ." (Стор. — 34).

І що ж ви думаєте:

„Це все брехня. Все те, що там (в таборах ДП) говорять і пишуть — ганьба. Відносно Уралу і Сибіру скажу вам, що прості наші люди, які побували там, сміються з тих, хто має такий великий страх перед Уралом і Сибіром . . . сибіряки живуть собі в Сибіру . . ."
(Стор. — 29).

„Яке ж то місто Сибір, — сказав один з наших.

— Та це ж цілий край, більший за всю Англію та ще деякі держави, а міст там — і не перелічити". (Стор. — 39).

„Репатріяційники", з МВД! Про красу нашої Батьківщини — України і її чудову столицю Київ — ми знаємо. Але про Сибір, — не брешіть, нерозм'якшуйте й не замальовуйте його! Бо непроходима Тайга, мороз взимі — 75 ступенів Цельзія, при якому лопаються дерева і птиці замерзають при польоті — це не жарт. І жадне „сонечко" Кремля його не зігріє. Інша справа бути сибіряком і жити на волі, а друга — це бути невільником — в'язнем, привезеним з сонячної України й кинутим за дроти, голим, голодним і без жадного права на порятунок власного життя.

До біографії Дмитра Загула

В числі 286 „Свободи" від 9-го грудня 1950 року вміщено лист п. Романа Коцика, в якому він подає деякі відомості про поета Д. Загула. Маємо змогу на підставі автобіографії поета та власних матеріялів подати докладніщі й поправніші відомості.

Дмитро Юрович Загул народився 28 серпня 1890 р. в селі Миліїв, Вижницького повіту на Буковині, в родині селянина. Отже минулої осени Д. Загул міг би святкувати своє 60-річчя.

Велику ролю в житті Загула відограв його вчитель з місцевої сільської школи В. Зададюк, що по смерти поетового батька, опікувався юнаком, на свій кошт определив його до Черновецької гімназії, скінчивши яку, Загул вступив у 1913 р. на філософічний факультет Черновецького університету (славістика і германістика). Війна перебила його науку і в 1915 році Загул попав на Україну, як військово-полонений. З 1918 р. жив він у Києві, де брав жваву участь в літературному рухові разом з іншим поетом-буковинцем Володимиром Кобилянським, що був молодший на 5 років за Загула і дуже молодим помер у Києві на сухоти (у вересні 1919 року) на самому початку свого літературного шляху. Навіть єдина збірка його поезій „Мій Дар", видана 1919 р. заходами критика і організатора літературного руху Юра Меженка, була вже посмертною.

Знайомі ще з Черновець Загул і Кобилянський були в ті роки (1918-1919) в Києві співробітниками Літературно-Наукового Вісника, під новою редакцією Ол. Саліковського, журналу Михайла Семенка „Мистецтво", обидва віддавали дань символізму і кохалися в німецьких клясиках, яких залюбки перекладали: Шілера, Гайне. І Загул і Кобилянський були членами групи „Музаґет", що об'єдналася навколо Юра Меженка і сплилася ще втримати національний прапор в мистецтві при перших ще не певних спробах заведення пролетарського мистецтва.

Група ця року 1919 видала перше і єдине число альманаху „Музаґет", задуманого спочатку як місячник. В своїх спогадах „З виру революції" (Львів, 1923) Клим Поліщук саму назву „Музаґет" приписує Д. Загулові і оповідає, як вони вдвох з Загулом, працюючи в Українському Телеграфному Агентстві, сиділи над розробкою „депеш" та „під голосний гомін „Слава!", що лунав по всьому Києву на честь з'єднання двох українських республік говорили про необхідність видання власного літературно-мистецького часопиоу . . . Співробітники, як казав Загул, — ти, я, вони, а разом вся молодша „генерація"... Загул вийняв олівця і на зіпсутому листку „депеші" каліграфічно написав „Літературно-мистецький і критичний місячник Музаґет".

В Музаґеті появилися тоді три поезії Д. Загула і три поезії В. Кобилянського. Перший виступ в друку Д. Загула припадає ще на гімназіяльні часи. В рр. 1906-1907 його поезії друкуються в газеті „Буковина". Першим окремим виданням була відбитка кількох подій з газети „Нова Буковина", що вийшла накладом лише в 150 прим. під назвою „Мережки".

Але справжня перша збірка творів Загула з'явилася вже в Києві в 1918 р. у видавництві „Час", під назвою „З зелених гір". Тут містилися поезії 1914-1915 років. Збірку щиро привітав Микола Зеров у просторій рецензії в „Книгарі". Оригінальні твори цієї збірки складалися з лірики, окремий розділ мав загалавок „З Підгір'я"; останній розділ містив переспіви на біблійні теми та переклади Соломонових „Пісні пісень" і „Еклезіяста" та ще з російського поета К. Бальмонта.

На роки 1919-1927 припадає розцвіт творчости Загула. В 1919 році він видав прекрасний переклад першої частини Гетового „Фавста" і другу збірку творів „На грані".

Певні підсумки поетичного доробку Загула становить третя книжка творів „Наш День" (1925), що містила в собі поезії 1919-1925 рр. Талант Загула дійсно досяг тут найбільшого піднесення, хоч до цієї збірки залучено було багато поезій з вимушеною революційною тематикою. В літературній єрархії Загул займав уже однє з чільних місць. Тому в 1926 році було широко відзначено двадцятирічний ювілей поета статтями в газетах і журналах, а видана рік пізніше четверта збірка творів носила на собі видимі знаки ювілейного тріюмфу. Збірку попереджала стаття про поета О. Білецького і замикала велика бібліографія творів поета, що займала майже 30 сторінок збірки.

Крім виданих на Великій Україні збірок, в Чернівцях в 1921 році появилася також збірка його поезій, під назвою „Марія і Мара", де передруковані були деякі твори Загула з першої і другої київських збірок.

Крім поезій і перекладів Д. Загул відзначився як літературний теоретик і критик. Вже в „Музаґеті" було вміщено його велику теоретичну статтю під псевдонімом І. Майдан, де він протиставив національну культуру — пролетарській, не вбачаючи можливости ніякого між ними примирення. Широко відома його книжка з теорії поезії „Поетика" (1923 р.) і менш відома брошура, спрямована проти неоклясиків „Література чи літературщина" (1926).

Д. Загул був ліквідований, здається, при ліквідації Об'єднання Західно - Українських письменників, в 1930-х роках. Дальша доля поета, як більшости репресованих письменників, невідома.

Літературний Архів при Музеї-Архіві УВАН

Ще про об'єднання і Державний Центр

(Продовження зі стор. 2-гої)

дім і Кремль.* А у нас, українців, — Київ чи той Державний Центр що вийшов з Києва. Іякби не шуміла „Пашківська Волость" — народ український ніяк не зрозуміє, чому, властиво, він має підлягати Пашківцям, а закордонні дипломати й за три роки не второпають, чому у нас замісць Києва — столиця у Пашківцях.

Власне наша біда в нашому вибуялому еґоїзмі, еґоцентризмі, а по українськи висловлюючись, — в отаманії. А отаманія, це якась ознака браку виховання і критичного політичного розгляду. А передовсім — браку справжнього патріотизму. —

І дійсно, тільки у нас з'явиться людина з більшою енергією чи жвавішим темпераментом, то зараз неодмінно виступає проти того, що вже існує. Замість того, щоби своєю енергією чи здібностями чи навіть темпераментом послужити своїй владі, своєму політичному осередку, він починає той осередок „валити".

І це стає його „заняттям" і „професією" на довгі літа, часто аж до смерти.

Між тим, усі держави у світі трималось, розвивались і могутніли не нашим „українським" способом. Лише способом співпраці з державою, з владою, з усім народом і для всього народу. Всі ці англійські, французькі, німецькі, американські та російські державні мужі, великі реформатори, великі полководці працювали в першу чергу — для держави. Вони не дивились, що часто — „державний центр" був слабий, цар чи король не зовсім на місці, бо вони працювали для розквіту батьківщини, як такої „ad maiorem gloriam Reipublicae".

Правда майже всім людям притаманне славолюбство й честилюбство (що в своїй благородній формі не є якоюсь хибою) і дуже часто також цей момент грає ролю в діяльности людини — (один з героїв А. Чехова каже: „Кожний чоловік живе для некрологу"), — одначе це зовсім невірно, як думають деякі наші люди, що „прославитись можна лише ставши ,самостійним отаманом' чи президентом, хоч маленької але своєї волости. Навпаки, історія показує, що якраз прославились ті, що при життю задоволились другорядними ролями, але щось зробили для держави і народу. І, власне часто царі, королі чи президенти пішли у безвість, але історичними особами стали Пітт, Велінґтон, Бісмарк, Ґарібальді, Клемансо, Суворов, Кутузов — не кажучи про діячів культури й науки, письменників і поетів, яких королі і царі нераз переслідували і гнали, але які все-ж таки причинились до слави своєї батьківщини а навіть блеску того-ж „двора" у якого вони були „в опалі" — (Байрон, Пушкин).

Бо не важно хто чим був — але важно — що зробив.

(Закінчення буде)

* Російські царі після Петра 1-го жили в Петербурзі, але коронуватись їздили тільки до Москви.

СЛАВНІ КНИГИ ....

Найтяжча книга у світі це історія Ітаки, яку видав один габсбурський архикнязь. Вона важить 48 кілограмів.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

В обороні Театру-Студії Й. Гірняка

В недільному числі російського часопису: „Новоє Русскоє Слово", з дня 28. 1. ц. р., — у відділі „Театр і Музика", — уміщено, за підписом якогось А. Яременка, — справоздання з вистави Театру-Студії дир. Й. Гірняка — „Лісова Пісня" — („Лєсная Пєсня").—

Неможна, без найглибшого обурення, — читати цих кілька стрічок безграмотної, істино „Валуєвського стилю" писанини, в яких цей Яременко (мабуть „тоже малорос"!) подає, від початку до кінця, — брехливі, — „виссані з пальця" інформації — про працю Театру-Студії дир. Й. Гірняка. (В оригіналі: „Ґарняка") . . .

Поминаючи інформації, що до особи самого дир. Гірняка, в яких цей „журналіст" подає, що він („Ґарняк"), — „виріс з аматорів" і починає свою карієру в . . . „єврейсько-українських (?) провінціональних театрах!?"..., — не мало заміру виступати тут в обороні заслуженого артиста укр. театрів — дир. Й. Гірняка, — уважаючи, що це є його особистим правом! . . Але, . . перечисляючи всі „малоросійські" вистави з репертуару Театру-Студії, цей „ґаспадін Яременко" торкається останньої вистави: „Лєсова Пєсня", осміллюючись, в своїм шовіністичнім засліпленні, називати цю перлину творчости корифея української літератури, — Лесі Українки, — „мельодрамою в стіхах", написаною „з побуту крестьян Юго-Западного Краю!?"... Коментарі — зайві.

Читаючи це „справоздання", — мимоволі пригадуються слова з відомої байки Крилова: („Слон і Моська") — . . . „знать Моська так сильна, коль лаєт на слона!"... Ні, — навпаки! Ця „моська" з „Нового Русского Слова", — є безсильна в своїй шовіністичній люті і тому вся її жалюгідна писанина, — не заслуговує іншої назви як . . . „малоросійське" гарчання.

Направду, незавидна доля цього „Нов. Русск. Слова", коли воно змушене задовольнятися „справоздавцями" тої міри, що „ґаспадін Яременко!"...

Олександер Тищенко
Актор Українських Театрів

ФРАНЦІЯ ВДОВОЛЕНА ПЕРЕГОВОРАМИ У ВАШИНҐТОНІ

Париж, 1. лютого. — Французькі урядові кола і публична опінія не скривають свого вдоволення з висліду дотеперішніх нарад премієра Плевена з президентом Труманом у Вашинґтоні, хоча практичні результати тих розмов ще невідомі і можуть проявитися тільки після деякого часу. Вважається, що ці розмови не тільки вияснили, але й поліпшили відношення обох країн до цілого ряду міжнародних проблем, зокрема щодо оборонної підготовки в Европі, французького становища в Індо-Китаю, кращого розподілу сирих матеріялів під кутом оборонних потреб і т. п. Французькі кола зокрема вдоволені заявою президента Трумана, що Злучені Держави піддержують Плян Шумана в його „теперішній формі". Подробиці поодиноких вирішених проблем мають бути розроблені встановленими окремими комітетами. Французька делеґація в своїх повідомленнях з Вашинґтону висловлює велике вдовілля з американської гостинности і уважливости.

● Торговельні взаємини, перервані на початку другої світової війни, рішив відновити Ірак з колишніми країнами осі: Німеччиною, Італією і Японією.

● Французькі і в'єтнамські збройні сили в Індокитаю почали реорганізацію в підготовці до нового комуністичного наступу.

ПРОДОВЖЕННЯ РЕЧЕНЦЯ ВПЛАТИ НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ ЗА РІК 1950

(До кінця лютого ц. р.)

Український Конгресовий Комітет Америки складає щиру подяку тим громадянам, організаціям та установам, які в часі від 1—31 січня зложили свій Національний Даток за рік 1950, або прислали пожертви з різних збірок.

Український Конгресовий Комітет подає з приємністю до загального відома, що впливи до Українського Народного Фонду на день 31 січня 1951 року осягнули суму $83,005.47, а число платників Національного Датку та жертводавців на Український Народний Фонд на той самий день перевищає 6.000 осіб та організацій.

Разом з датками дійшли до Українського Конгресового Комітету сотки листів, у яких платники вибачаються, що не можуть зложити даток в цілості, прислали тільки половину або частину та просили, щоб дати їм можність сплатити другу половину або дальшу частину датку в місяці лютому. Це громадяни, що прибули до Америки в останніх місяцях, або мало заробляють.

Екзекутива Українського Конгресового Комітету на своїм засіданні дня 29 січня ц. р. узгляднила всі ті прохання та побажання і ухвалила продовжити речинець вплати Національного Датку за рік 1950 до кінця місяця лютого ц. р.

При цій нагоді Український Конгресовий Комітет закликає тих українських громадян, що не мали з яких-будь причин можливости зложити свого датку, щоби використали продовження речинця і надіслали свій Національний Даток за рік 1950.

Імена усіх громадян-платників, що виконають свій національний обовязок до кінця лютого ц. р. увійдуть нарівні з іншими до звідомлення Українського Народного Фонду за рік 1950.

Збірка Національного Датку на рік 1951 буде оголошена після упливу повищого речинця.

В Ню Йорку, дня 29 січня 1951.

За Український Конгресовий Комітет Америки:

Дмитро Галичин, заст. голови;
Йосиф Лисогір, касієр;
Д-р Володимир Пушкар, фінансовий референт.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК
слати на таку адресу:
Ukrainian Congress Committee of America,
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 8, N. Y.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ТРЕНТОН, Н. Дж.

Свято державности і соборности

Громадянський Комітет міста Трентону улаштував академію на пам'ять світлих подій в днях 22 січня 1918 і 1919 років. Академія відбулася вечором дня 21 січня в Домі Православної парафії. Головні хорові точки програми вивів хор ім. Леонтовича під диригентурою пані Наріжної. Інж. Захвалинський виголосив вичерпний реферат про обі події та насвітлив їх відповідними критичними завагами.

З осібною промовою з нагоди тих подій виступив попрошений гість ген. Ол. Загродський. Присутні на залі привітали дуже тепло дорогого гостя, який з черги привітав їх. Між учасниками академії було кількох сотників Української Армії.

В часі перерви зібрано добровільні датки на потреби Української Національної Ради.

Д. К

НЮАРК, Н. Дж.

Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, відділ в Нюарку

В дні 20 січня 1951 р. відбулись у власній домівці заг. збори Об'єднання під проводом голови сот. Савойки в присутності 23 членів. На секретаря зборів покликано сот. Стефанова. Зі звідомлення про діяльність згаданого Об'єднання, яке начислює 54 членів, довідуємось, що в часі звіт. періоду відбулось 23 засідання управи, де порушувано організаційні справи, влаштування різних імпрез: святочних сходин, рефератів, чайних вечорів і т. д. Зокрема: в дні 7. 3. 1950 відбулось свято „Героїзму Українських Армій" при співучасті оперового співака п. Рейнаровича і чоловічого хору „Трембіта" під орудуєм п. М. Добоша. Святочну промову виголосив ген. Загродський. По святі відбулась спільна вечеря. Дня 1. 4. 1950 відбувся дискусійний вечір на актуальні теми, який започаткував сот. Савойка. В дні 2. 4. 1950 переведено збірку на воєнних інвалідів. 9 дні 28. 4. 1950 виголосив сот. Савойка реферат на тему: „Наше відношення до теперішньої української держави". В дні 28. 5. 1950 відбулись в Українській Централі святочні сходини для вшанування пам'яти поляглих героїв визвольних змагань, а зокрема сл. п. Гол. Отамана С. Петлюри і полк. Коновальця. Перед святом, на якому виголосив промову пполковник Глушко, відправлено панахиди в обох укр. церквах. В дні 19. 8. 1950 відбулись ширші сходини членів у справах: а) ашуранців для товаришів зброї в Европі, б) розпродажі значків УНРади, в) переведення збірки на пам'ятник на могилі сл. п. ген. Петрова в Німеччині.

В днях 16 і 23. 9. 1950 виголосив хор. Слоневський реферат на тему. „Сумерк комунізму". Переведена пор. Кушніревичем збірка для хворих товаришів зброї принесла суму $41.17.

В дні 14. 10. 1950 влаштовано чайний вечір з нагоди козацького свята Покрови. В дні 1. 11. 1950 відбулись святочні сходини з нагоди листопадового зриву. В дні 23. 12. 1950 на сходинах виголосив о. П. Войновський реферат на тему: „Большевицькі мілітарні сили на Буковині і Бесарабії та протидіяння їм ОУН". В дні 13. 1. 1951 влаштовано „Маланчин вечір".

Протягом звітового часу каса Об'єднання виказує в приходах $459.01, в розходах — $449.01.

По схваленні абсолюторії уступаючій управі вибрано новою головою Об'єднання сот. Савойку а до нової Управи ввійшли. хор. Вакун, сот. Стефанів, чет. Заболоцький, чет. Утриско, чет. Сигалів, сот. Храневич. До Контр. Комісії вибрано: сот. Кононіва, чет. Гаврилюка і пор. Кушніревича. До тов. Суду вибрані. хор. Слоневський, сот. Семянців і стр. Баранюк.

Заг. Збори виявили своє огірчення з цеї причини, що Укр. Центр. Комітет в Нюарку не запросив Об'єднання до участи в організації Українського Народного Центрального Комітету в Нюарку.

По виборі 3-х делегатів. підполковника Глушка, чет. Утриска і сот. Савойка і 3-х заступників в особах: сот. Кононіва, сот. Сімянцева і сот. Стефанова на делегатський з'їзд, чет. Утриско ще раз в довгій промові пригадав приявним обов'язок написання спогадів з часу визвольних змагань. Бул. Бабюк подав засоби оживлення діяльности Об'єднання згадуючи м. ін. про заснування кооперативи чи спілки. Ресумуючи все сказане на зборах голова сот. Савойка закрив збори.

Учасник зборів

НЮАРК, Н. Дж.

У велику річницю

З нагоди Великих Роковин 22 Січня 1918 і 1919 рр. Український Центральний Комітет у Нюарку Н. Дж. влаштував 21 січня ц. р. Святочну Академію. У просторій залі Української Централі при 189 Виллйем вул. зібралося поверх 350 громадян старої та нової іміграції.

Свято почалося відспіванням американського гимну у виконанні пані Воробцевої. Мужеський хор „Трембіта" під орудою п. Добоша М. відспівав „Сповнилась міра" — Гайворонського, „Жнива" — Котка, „Ой пущу я кониченька" — М. Лисенка та „Марш молоді" — Третяка. Цю останню пісню в супроводі бандуриста Юркевича, на настирливе домагання публики, хор співав двічі.

Соліст укр. опери М. Чалий проспівав під акомпаніямент п-ні Шумейко — „Ой Дніпре мій Дніпре" — та пісню Івана Сірка з п'єси „Про що тирса шелестіла".

П. Дота Кульчицька деклямувала з чуттям вірш Т. Кернера.

Промовця ми були: В. Качмар по українськи та адв. І. Романишин по англійськи.

Слід відмітити, що цілість свята була якслід підготована. Хор „Трембіта" наполегливою працею хористів направду заслуговує на першуна в Ню Джерзі. Чистий дохід зі свята призначено на цілі Укр. Конгресового Комітету.

Цього ж дня у місцевій укр. греко-кат. церкві о. рад. Пасічинський відправив Богослуження в намірені українського народу.

Учасник

УРЯДОВЕ ВИЯСНЕННЯ, ЧОМУ АМЕРИКА НЕ ВЖИЛА АРМІЇ ЧІЯНА

Вашингтон. — Перший раз уряд ЗДА оприлюднив вияснення, чому відкинув домагання використати 500,000 армію китайських націоналістів під командою Чіян Кай-ші до нападу на континентальний Китай для боротьби проти комуністів. Це виснення міститься в листі, висланім з доручення секретаря стейту Діна Ачесона до конгресмена Гораса Сілі-Бравна ще 16 січня, одначе його оприлюднив департамент стейту щойно 1 лютого. Лист був підписаний Джеком Мекфоллом, асистентом секретаря стейту, а в ньому стверджено такі факти: 1. Військова спроможність армії Чіян Кай-ші є обмежена, бо вона всім раменша від комуністичної армії; 2. коли б націоналістичну армію вжити проти комуністів, то її мусіла б Америка дати всякий статок і постачати постійною зброєю в такому часі, коли треба було робити все, що можливе в Кореї; 3. основне завдання армії Чіяна це оборона острова Формоза, а яке це важливе, покажеться в недалекій майбутности, коли б так комуністи хотіли напасти Формозу.

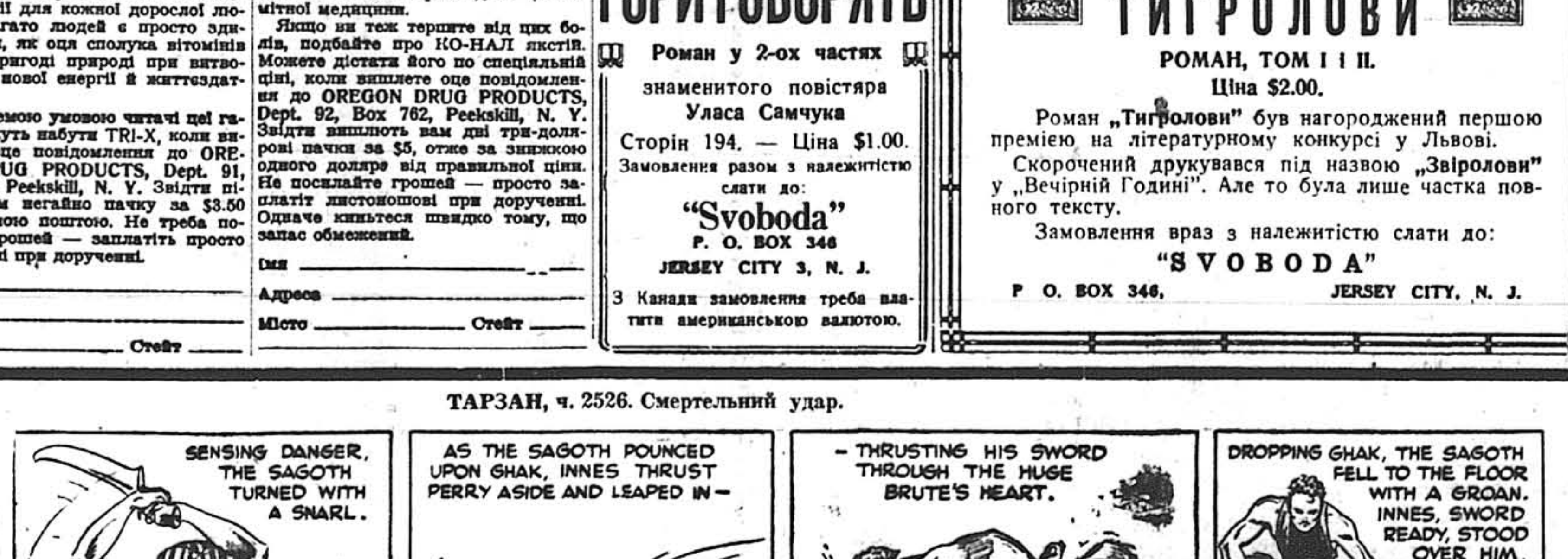
● Грецький військовий суд в Салоніці засудив на кару смерти п'ятьох комуністичних саботажистів.

● Еспанський уряд погодився на призначення Бернарда Гардіона — французьким амбасадором в Мадриді.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та наному поневоленому українському народові.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 2526. Смертельний удар.

Відчуваючи небезпеку, Сагот відвернувся з гарчанням.

Коли Сагот кинувся на Гака, Іннес відсунув Перія набік і вскочив — втопивши свій меч у серце великого брута.

Залишивши Гака, Сагот упав зі стогоном на землю. Іннес, тримаючи меч на поготові, стояв над ним.